

Gränsland.

LÄRARHANDLEDNING

HELSINGBORGS
STADSTEATER

Hej!

Vad roligt att du och din klass ska gå och se GRÄNSLAND i regi av Johan Paus på Lillan. Du är just nu på väg att ge elever nya upplevelser. Kanske är det någon eller några som besöker teatern för allra första gången? Vi är säkra på att teater gör världen till en lite bättre plats. Teater ger både inblick i och förståelse för andras liv. För oavsett om du ser en nyskriven pjäs eller en hundraårig klassiker vidgas dina vyer. Så, varmt välkommen in i teaterns magiska universum.

I din hand har du ett pedagogiskt material som du kan använda innan och/eller efter ni har sett föreställningen. Lite längre ner i materialet hittar du förslag på övningar ni kan göra tillsammans.

Se det som inspiration och använd de delar som passar dig och din klass bäst.

Alla förstår teater

Lärarmaterialet är en grund och en inspiration till ett samtal kring föreställningen. Det ska vara tillåtet för eleverna att uppleva föreställningen på sitt sätt. Alla har olika sätt att förstå och tolka den konstnärliga upplevelsen. Ibland kan det vara svårt att sätta ord på vad man upplever och vad det betyder för just mig.

En föreställning kan föda känslor; glada eller ledsna, ibland upprymda eller likgiltiga. Se det som en möjlighet att reflektera kring vad teaterupplevelsen betydde för just den enskilda eleven.

Det finns inga rätt- eller feltolkningar

Omedelbart efter en föreställning kan det vara viktigt att inte ställa värderande frågor, utan låta intrycken vila och sjunka in. När du vid ett senare tillfälle pratar med klassen om teaterbesöket kan du börja med en minnesrunda och genom den återuppleva vad föreställningen väckte eller gav för reaktioner. När du pratar om föreställningen är det bra att ha som utgångspunkt att konstupplevelsen är subjektiv och personlig.

Genom en teaterföreställning kan nya intryck och insikter öppnas upp. Dessa kan skapa förståelse för andra människor och förmågan till inlevelse aktiveras. Genom att inbjuda till kreativa samtal ökar nyfikenheten och självförtroendet stimuleras. Utforskandet av den egna konstupplevelsen bidrar till bildning, kreativitet och nya kunskaper.

Inför teaterbesöket:

Teater är ett samspel med er.

En hälsning från dramatiker Hanna Nygren

När en berättelse kommer till en finns det inte så mycket man kan göra annat än att försöka fånga den så gott det går. Skrivande för mig handlar mer om att lyssna än om att hitta på och skapa. Plötsligt börjar personerna prata i mitt huvud och så försöker jag hinna med att skriva ner vad de säger. Gränsland handlar, bland mycket annat, om den upplevelsen, när en annan värld uppstår inom en och börjar få form och färg och till slut nästan bli verkligare än verkligheten.

En hälsning från Johan Paus, regissör

I arbetet med en pjäs som regissör söker jag efter resonans, hur resonerar texten i mig själv och i tiden vi lever i. Vad i detta material ekar sant och akut just nu. Det första mötet för mig sker intuitivt och direkt, det är så jag tror vi alla möter teater först och främst. Och något jag ofta fastnar i är hur pjäsen närmar sig en människas försök. Teater är en otrolig form för att närma sig just människors försök och misslyckanden. I denna pjäs får vi möta gestalter som försöker leva som de lär, som försöker älska, som försöker vara nära varandra, som söker trygghet hos varandra, för att ibland lyckas och ibland misslyckas. Ingen annan konstform kan närma sig det lika smärtsamt när något nästan går, eller nästan faller samman, med så krampaktig andning.

"Hur tror ni att jag ska orka bry mig om min framtid när hela jävla jorden håller på att gå under?"

Till dig som är pedagog

Snart är det äntligen dags att gå på teater! Kanske har du någon i din klass som för allra första gången ska se en föreställning, eller så är dina elever redan rutinerade teaterbesökare. Oavsett tidigare erfarenhet är det alltid bra att göra ett förebyggande gemensamt arbete.

Det här är ett pedagogiskt material som du kan använda antingen innan eller efter att ni har sett föreställningen. Se det pedagogiska materialet som inspiration och använd de delar som passar dig och din klass bäst.

Förslag på övningar inför föreställningen

ÖVNING 1: Smågrupper! Föreställningen är en nyskriven pjäs som utspelar sig i två "världar" samtidigt. Dela in eleverna i smågrupper och låt dem prata om begreppet science fiction.

ÖVNING 2: Tankekarta! Skriv "Teater" på whiteboarden och låt sedan alla skriva upp vad de tänker på när de hör ordet. Vad får de för associationer? Vad tänker de på? Vad är teater för dem?

ÖVNING 3: Berätta! Låt eleverna skriva på små lappar om science fiction utifrån smågrupperna som de hade tidigare. Vilka tidigare verk i science fiction-genren har de kommit att tänka på? Vad har de för förväntningar på pjäsen?

“Zamzam är en plats där det aldrig någonsin regnar. Det finns inga sjöar, inga hav. Bara sand och klippor.”

Efter föreställningen

Föreställningen är slut och applåderna har tystnat. Nu har ni återvänt till skolans lektions-salar men med er har ni intryck och tankar. Gör ett gemensamt djupdyk i vad ni har sett och upplevt tillsammans. Försök ha det gemensamma samtalet redan dagen efter ni sett föreställningen. Då är allting färskt i minnet. Här är några frågor ni kan utgå från:

- Vad tyckte du om föreställningen?
- Vad handlar föreställningen om för dig?
- Föreställningen handlar om unga HBTQ-personer. Hur ser samhället ut idag för just unga HBTQ-personer?
- Hur såg scenen ut?
- Vad såg du för saker på scenen? Till exempel föremål, färger och kläder.
- Vilken karaktär minns du bäst?
- Föreställningen utspelar sig i två världar, verkligheten och ZamZam. Vad tror du att ZamZam skulle symbolisera?
- Fanns det någonting som du skulle ändrat på i föreställningen om du fick chansen?
- Vad spelade ljud och musik för roll under föreställningens gång?
- Vad kände du under föreställningen?
- Vad kände du efter föreställningen?
- Vad gillade du?
- Vad gillade du inte?

“Hon brukade kalla mig för Pärlprinsen för att hon tyckte att mina tänder var som små pärlor i munnen”

Övningar efter föreställningen

Pjäsen "Gränsland" är en nyskriven pjäs om bland annat HBTQ, depression och ensamkommande flyktingar. Pjäsen kretsar kring ett flertal tunga ämnen och det finns mycket att samtala om med eleverna. Här är några frågor kring pjäsens tematik som ni kan samtala kring:

- Depression och ångest är svåra saker. Vad finns det för saker som gör livet bättre och lite ljusare? Gör en lista tillsammans!
- Om du befunnit dig i Jawads situation, vad hade du gjort då?
- Hur tolkar du slutet på pjäsen? Förråder verkligen Alicia sin vän Jawad?

Dela upp klassen i smågrupper och låt dem sitta och diskutera frågorna tillsammans.

ÖVNING, RUNDA: Sätt er i en ring och låt alla i turordning säga vad de tänkte (undvik tyckte för att inte riskera att få svar som "bra" eller "dålig") om föreställningen.

ÖVNING: FYRA HÖRN: Dela upp klassrummet i fyra hörn där varje hörn representerar ett svar.

Hörn 1: Ja

Hörn 2: Nej

Hörn 3: Kanske

Hörn 4: Egna tankar

Ställ därefter påståenden om föreställningen och låt eleverna gå till det hörn som de tycker känns bäst. När alla har ställt sig vid "sitt" hörn kan du öppna upp för samtal om varför de har ställt sig just där.

FÖRSLAG PÅ PÅSTÅENDEN:

- Man flyr inte från sitt hemland utan anledning.
- Det är viktigt att lyssna på varandra.
- Föräldrar förstår inte hur dåligt man kan må som tonåring.
- Jag brukar också dagdrömma.
- Jag brukar också hitta på sagor.
- Det är roligt med kreativt skrivande.
- Tonåringar mår mycket sämre idag än vad de gjorde för tjugo år sedan.
- Jorden kommer att gå under.
- Jag bryr mig om miljön.
- Föräldrar förstår ingenting.
- Alla som vill borde få stanna i Sverige.
- Jag känner mest igen mig i Jawad.
- Jag känner mest igen mig i Alicia.

PRODUKTIONSFAKTA

Gränsland.

Premiär 21 september 2024

Av: Hanna Nygren

Regi: Johan Paus

Målgrupp: 18 år

Längd: 3 timmar (inkl 2 pauser)

En produktion av Helsingborgs stadsteater

HANDLING:

15-åriga Alicia mår dåligt och har slutat gå till skolan. Men när hon oväntat möter den två år äldre Jawad förändras allt. Han kämpar för att få stanna i Sverige och de två ungdomarna möts i sin kärlek till att skriva och berätta historier. I jakten på gemenskap, trygghet och livets mening flyr de in i fantasin. Snart lever de mer i sagan än i verkligheten.

"Gränsland" handlar om krisande tonåringar och föräldrar som glider allt längre från varandra i en familj som plötsligt är i gungning. Det är en aktuell och spännande berättelse som utspelar sig ömsom i en trasslig vardag, ömsom i ungdomarnas drömvärld som till skillnad från verkligheten är full av hopp.

Bakom "Gränsland", som spelas i tre kortare akter med två pauser, står den unga dramatikern Hanna Nygren som växte upp på Råå utanför Helsingborg. Hon har tidigare skrivit manus till "Bobhundmusikal" (2021) samt "Macbeth - Making a Murderer" (2019) och "Gengångare" (2022) utifrån Shakespeares och Ibsens klassiker. Regisserar gör Johan Paus som tidigare regisserat "Flugornas herre" (2022) på Helsingborgs stadsteater.

Scenografi och kostym: Toni Tora Botwid
Maskdesign: Pernilla Werlin
Kompositör: Safoura Safavi
Ljusdesign: Charlie Åström och Casper Wijlhuizen
Dramaturg: Ann-Sofie Bertelsen Estrup

CREDLISTA

MEDVERKANDE OCH ROLLER

Medverkande: Lydia Ahlsén, Evamaria Björk, Cecilia Borssén,
Einar Bredefeldt, Silan Maria Budak Rasch, Sakib Zabbar

ROLLER:

I verkligheten:

Alicia, 17 år

Jawad, 19 år

Katarina, Alicias mamma

Mickan, Alicias mamma

Anders, en granne

Pia, Alicias skolkurator

Jawads migrationshandläggare

Nico, Jawads dejt

Poliser

I ZAMZAM:

Tigo

Zania

Channa, Tigos mormor

Tamsin - ledare för motståndsrörelsen

Moosa

Ramses

Vakter

Grävare

“När hon var liten var hon så glad. Jag vet att det är sånt som alla tror om sina barn men hon var det.”

“Depressionen knackade inte på”

- Ett utdrag ur Rupī Kaur's dikt

Det här är en dikt skriven av instagrapoeten Rupī Kaur. Dikten handlar om samma svårigheter som drabbade Alicia.

Översättning av EliSophie Andrée.

ÖVNING: Låt alla skriva sin tolkning av Rupī Kaur's dikt.

”för depressionen knackade inte på när den väl kom
den gled genom mitt öppna fönster sekunden jag tittat bort
och när jag väl insett det inte bara var vanlig sorg som smittat mig
hade viruset grävt sina naglar så djupt in i
varje fiber av min kropp
så jag inte längre visste vilka delar som tillhörde den
och vilka som var mina egna
jag vill ha en stående ovation för varenda en
som vaknar på morgonen
går mot solen
även om en skugga försöker dra dem åter in igen
jag vill ha en parad
jag vill ha en orkester
jag vill ha konfettiregn
för alla som överlevt i tystnad
så jag ska försöka möta varje solstråle med ett ”jag vill”
istället för ett ”jag önskar”
'jag vill'
'jag vill'
'jag vill'
träffa en morgon som kommer smälta mig
jag vill gå vidare och sorgen kommer försvinna från mina axlar
för den måste göra plats för glädjen
jag vill vara en regnbåge en ny dag.”

Vi ses snart igen!

Teatern och konsten är viktigt för barn och ungas utveckling och skolgång. Vi på Helsingborgs stadsteater är väldigt glada över att du som pedagog tagit dig tid och prioriterat att gå på teater med din klass. Här är några punkter ur läroplanen för grund- och gymnasieskolan som är relevanta för just det här materialet:

UR SKOLANS VÄRDEGRUND OCH UPPDRAG:

Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

UR BARNKONVENTIONEN:

Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations och fritidsverksamhet.

UR ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RIKTLINJER – NORMER OCH VÄRDEN:

Skolans mål är att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utveckla en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

SKOLAN SKA ANSVARA FÖR ATT VARJE ELEV:

- efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.
- kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje.

UR KURSPLANEN I SVENSKA

I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

”De vattnar gräset i sina trädgårdar och låter det växa upp bara för att klippa ner det igen.”

Om Helsingborgs stadsteater

Helsingborgs stadsteater bedriver sedan 1921 teaterverksamhet för en först och främst lokal och regional publik. Teatern producerar mellan sex och tio uppsättningar per spelår, oftast på egen hand men också genom samproduktioner med andra scenkonstinstitutioner och med det fria kulturlivet.

En central del av teaterns uppdrag är att erbjuda scenkonst i sin fulla bredd, på hög konstnärlig nivå för alla åldrar, vilket inbegriper att skapa egenproducerade skol- och familjeföreställningar, ungdomsteater och teater för förskolebarn.

Teatern har ungefär 50 fast anställda i personalen, inklusive en egen ensemble. Under ett år uppgår totalt antal anställda till ungefär 100 personer. Tillkommande personal är i huvudsak ytterligare skådespelare, regissörer och konstnärliga team utifrån, samt scenteknisk och tillverkande personal.

Ännu mer och ännu djupare

Tack för att ni kom och såg "Tysta Maria"! Vi hoppas att vi ses snart igen.
Läs mer om oss på www.helsingborgsstadsteater.se eller kontakta stadsteatern_skola@helsingborg.se

VILL NI LÄSA PJÄSEN?

Självklart! Om ni vill ha pjäsmanuset att läsa och arbeta med efter föreställningen är det bara att höra av sig.

helsingborgsstadsteater

HELSINGBORGS
STADSTEATER